

IN THE ZARAFSHAN OASIS – YOUTH POLITICS

Shukhrat Norov

Head of Department, Doctor of Philosophy (PhD) in History, Associate Professor
Navoi State University of Mining and Technology
Navoi, Uzbekistan

Mukhlisa Ruziyeva

Assistant
Navoi State University of Mining and Technology
Navoi, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: Zarafshon, youth policy, gold fund, independence, youth notebook, private entrepreneurship, social activism, healthy thinking.

Abstract: This article provides information about youth policies and practical examples implemented throughout the Zarafshan oasis.

Received: 19.05.25

Accepted: 21.05.25

Published: 23.05.25

ZARAFSHON VOHASIDA – YOSHLAR SIYOSATI

Shuhrat Norov

kafedra mudiri, Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti
Navoiy, O'zbekiston

Muxlisa Ro'ziyeva

asistent
Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti
Navoiy, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Zarafshon, yoshlar siyosati, oltin fond, mustaqillik, yoshlar daftari, xususiy tadbirkorlik, ijtimoiy faollik, sog'lom fikrlash.

Annotatsiya: ushbu maqolada Zarafshon vohasi bo'ylab olib borilayotgan yoshlar siyosati hamda ularning amaliy namunalari haqida ma'lumotlar keltirilib o'tilgan.

В ЗАРАФШАНСКОМ ОАЗИСЕ – МОЛОДЕЖНАЯ ПОЛИТИКА

Шухрат Норов*Заведующий кафедрой, доктор философии (PhD) по истории, доцент
Навоийский государственный горно-технический университет
Навои, Узбекистан***Мухлиса Рузиева***Ассистент
Навоийский государственный горно-технический университет
Навои, Узбекистан***О СТАТЬЕ**

Ключевые слова:	Зарафшон, молодежная политика, золотой фонд, независимость, молодежная тетрадь, частное предпринимательство, общественный активизм, здоровое мышление.	Аннотация:	В статье представлена информация о молодежной политике и практических примерах, реализуемых на территории Зарафшанского оазиса.
------------------------	--	-------------------	---

O'zbekiston Respublikasi yoshlarining jamiyatdagi o'rni va roli yildan-yilga ortib bormoqda. Bugungi kunda yurtimizda yoshlar aholining eng katta qatlamini tashkil etadi — ularning salohiyati, bilimga chanqoqligi, zamonaviy fikrlashi va tashabbuskorligi mamlakat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sanaladi. Shu boisdan ham davlat siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida yoshlar bilan ishlash, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash masalasi doimiy e'tibor markazida turadi.

O'zbekiston hukumati yoshlarga oid davlat siyosatini izchil va tizimli tarzda olib bormoqda. Ushbu siyosatning asosiy yo'nalishlari qatoriga yoshlarga zamonaviy va sifatli ta'lim berish, ularning bandligini ta'minlash, tadbirkorlikka jalb etish, sog'lom turmush tarzini shakllantirish, yurtga sadoqat ruhida tarbiyalash, shuningdek, ijtimoiy himoya va huquqlarini kafolatlash kiradi. Mustaqillik yillaridan boshlab, to hozirgi kunga qadar mamalakatimiz yoshlarini dunyoning ilg'or va yetakchi yoshlari qatoriga qo'shilishi uchun har tomonlama zarur shart va sharoitlar yaratilib kelinmoqda va o'z navbatida ushbu islohatlarning asosiy ildiz sifatida esa prezidentimiz Sh.Mirziyoyev tomonidan amalga joriy etilayotgan qaror, farmoish, buyruq va qonunlar hisoblanadi [1].

Yoshlarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash maqsadida bir qator huquqiy va institutsional mexanizmlar joriy qilingan. Jumladan, 2016-yil 14-sentabrda qabul qilingan "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonun bu sohadagi asosiy yo'nalishlarni belgilab berdi. Qonunga muvofiq, davlat yoshlarni har jihatdan qo'llab-quvvatlash, ularning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi faolligini oshirish, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish uchun shart-sharoitlar yaratishni o'z zimmasiga oladi.

Yuqorida keltirib o'tilgan islohatlarning amaliy namunasi sifatida Zarafshon vohasida joylashgan qadimiy va tarixiy 3 ta viloyat Navoiy, Buxoro, Samarqand misol qilib olishimiz mumkin. Zarafshon shahri (Navoiy viloyati) doirasida yoshlar siyosati – O'zbekistonning umumiy yoshlar siyosati doirasida amalga oshirilayotgan mahalliy tashabbus va dasturlarni o'z ichiga oladi. Yoshlar siyosati davlat tomonidan yoshlarning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy jihatdan qo'llab-quvvatlanishini ta'minlashga qaratilgan chora tadbirlardir.

Aynan Navoiy viloyati misolida ancha sa'i- harakatlar amlaga oshirilmoqda. Viloyatda yoshlarni bandligini ta'minlash va tadbirkorlikka jalb etish bo'yicha faol ishlar olib borilmoqda. Masalan, Navbahor tumanidagi "Sarbozor" mahallasida probatsiya hisobida turgan yoshlar bilan uchrashuvlar tashkil etilib, ularga tadbirkorlikka oid maslahatlar berilmoqda. Shuningdek, "Loyihalar yarmarkasi" tadbirlari orqali yoshlarni biznesga jalb qilishga qaratilgan chora-tadbirlar ham amalga oshirilmoqda.

Navoiyning iqtisodiy rivojlanishi yoshlarni ish bilan ta'minlashga ham katta e'tibor qaratilmoqda. So'nggi yillarda 3,6 milliard dollarlik 15 ta yangi loyiha amalga oshirilishi rejalashtirilgan bo'lib, bu 7 mingdan ortiq yangi ish o'rinlarini yaratishga imkon beradi. Bundan tashqari, 600 ta yangi korxona ishga tushirilishi va 15-20 mingta yuqori daromadli ish o'rinlari yaratilishi kutilmoqda.

Navoiyning barcha tumanlarida yoshlar bilan ishlash bo'limlari faoliyat yuritmoqda. Masalan, Navoiyning Navbahor tumanida yoshlar bilan ishlash bo'limi tashkil etilgan va mahallalarda yoshlar yetakchilari lavozimlari mavjud. Bu tizim yoshlarning ijtimoiy faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ularning muammolarini hal etishda muhim rol o'ynaydi [2].

Navoiyning shahar va tumanlarida yoshlar uchun zamonaviy infratuzilma yaratish ishlari davom etmoqda. Masalan, "Yoshlar markazlari" qurilishi, sport inshootlari va kutubxonalar tashkil etilishi yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazishiga xizmat qiladi. Shuningdek, "Yoshlar daftari" va "Yoshlar balansi" tizimlari orqali yoshlarning ehtiyojlari va muammolari muntazam ravishda monitoring qilinadi. 2023-yilda 29 926 nafar xotin-qizlarning bandligi ta'minlandi, shundan 1 610 nafari tadbirkorlik faoliyatini yo'lga qo'ygan. 2024-yilda bu ko'rsatkichlar yanada oshirish rejalashtirilgan.

Buxoro viloyatida yoshlar siyosati sohasida bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Viloyat hokimi Botir Zaripovning ma'lum qilishicha, 2023–2025-yillarda Buxoro viloyatini to'liq ish bilan ta'minlangan hududga aylantirish rejalashtirilgan. Bu maqsadga erishish uchun 250 mingta ish o'rni yaratish ko'zda tutilgan. Shuningdek, Hindiston bilan hamkorlikda Qorako'l tumanida IT-klaster tashkil etish loyihasi ham rejalashtirilgan [3].

Qolaversa Yoshlar bilan ishlash tizimini takomillashtirish maqsadida, Buxoro viloyati Ichki ishlar boshqarmasi tomonidan "Rahbar va yoshlar" uchrashuvlari o'tkazilmoqda. Bu

uchrashuvlarda yoshlarning muammolari tinglanib, ularni hal etish bo'yicha chora-tadbirlar belgilab olinadi. Masalan, G'ijduvon tumanida yashovchi "ahvoli og'ir" toifasiga kiritilgan yoshlar bilan muloqot o'tkazilib, bank imtiyozli kredit mablag'lari ajratilishi, tadbirkorlik uchun yer maydoni ajratishda amaliy yordam berish, ish bilan ta'minlash kabi masalalar muhokama qilingan.[4]

Shuningdek Buxoro viloyatida sport sohasida yoshlarning faolligini oshirish uchun amaliy harakatlar ham olib borilayotgan bo'lib viloyta bo'ylab turli xil sport musobaqlari ham o'tkazilib kelinmoqda.

Samarqand viloyatida yoshlar siyosati sohasida 2025-yilda amalga oshirilayotgan o'zgarishlar va tashabbuslar yoshlarning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishiga qaratilgan bo'lib ularning kelajakda jamiyatning har sohada ilg'or qatlami bo'lishi uchun e'tibor qaratilib kelinmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev Samarqand viloyatini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha rejalar bilan tanishgan holatda, viloyatning kelgusidagi rejaları bilan tanishib chiqdi. Unga ko'ra viloyatga 2025-yilda 1,8 mlrd dollar investitsiya jalb qilish orqali 20 ming ish o'rni yaratish, zaxiradagi yerlarda sanoat zonaları tashkil etish, yaylovlarni turistik zonalariga aylantirish kabilar shular jumlasidandir [5].

Asosiy yo'nalishlardan biri – ishsiz yoshlar va maktab bitiruvchilarining bandligiga ko'maklashish maqsadida, jumladan “Yoshlar bandligi dastur”larini mahalla-sektor-tuman-viloyat darajasida ishlab chiqildi. Ushbu dasturlar doirasida mehnat bozoriga kirib kelgan 23 ming 242 nafar yoshlarning bandligi ta'minlandi, 776 nafariga subsidiya ajratildi, 881 nafariga yer maydoni berilgan bo'lsa, 900 nafar yoshlarga kreditlar ajratildi. Ishsiz yoshlar bandligini ta'minlash bo'yicha 31 ming nafar yoshlar doimiy va jamoat ishlariga joylashtirilib, ularning bandligi ta'minlandi.

“Yoshlar daftari”ga kiritilgan yoshlarning muammolarini hal etishda yangi tizim imkoniyatidan keng foydalanilmoqda. Xususan, ijtimoiy xodim bilan birgalikda yoshlarga ko'rsatiladigan yordam turlaridan yanada samarali tashkil etilmoqda. Mazkur yo'nalishda yil davomida qariyb 34 ming nafar yoshlarga amaliy yordam ko'rsatildi.

Ta'lim sohasida ham qator islohatlar amalga oshirilayotgan bo'lib, yoshlarning ta'lim-tarbiya olishlariga e'tibor qaratilmoqda. Ta'lim to'lov-kontrakti, bir martalik moddiy yordam, yoshlarning safarbarlik chaqiruvi rezervi xarajatlari, asbob-uskuna va mehnat qurollari ajratish, zamonaviy kasb, AKT va xorijiy til o'quv kurslari kompensatsiyasi uchun 51 mlrd so'mlik mablag'lar ajratilgan [6].

11 ming 187 nafar yoshlar doimiy ish o'rniga joylashtirildi, qariyb 2 ming nafar yoshlar uchun 39 mlrd. so'mlik kreditlar ajratildi hamda 2,5 ming nafardan ko'prog'iga 770 ga yer maydoni taqsimlab berilib, “Yoshlar daftari” orqali amaliy yordam berildi. Ulg'ayib kelayotgan

yosh avlodning bo'sh vaqtini samarali o'tkazishlari uchun esa Yosh kitobxon ko'rik tanlovlar va shuningdek, sport musobalari tashkillashtirilib ham kelinmoqda ularda faol ishtirok etayotgan yoshlarga munosib sovg'alar berib kelinmoqda.

So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida bir nechta muhim dasturlar hayotga tadbqiq etildi. Jumladan, "Yoshlar daftari" tizimi orqali yordamga muhtoj yoshlarni aniqlash va ularga individual yondashuv asosida yordam ko'rsatish mexanizmi joriy qilindi. "Har bir yoshga — kasb-hunar" tashabbusi orqali esa ishsiz yoki ta'limdan chetda qolgan yoshlarga kasb o'rganish va ish bilan ta'minlash imkoniyatlari yaratilmoqda.

Shuningdek, respublika miqyosida tashkil etilayotgan "Yoshlar festivali", "Tafakkur sinovlari", "Yoshlar parlamenti", "Lider yoshlar" kabi loyihalar va forumlar orqali ularning ijtimoiy faolligi, rahbarlik qobiliyatlari va fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga ham alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu bilan birga, yoshlar o'rtasida jinoyatchilik, giyohvandlik va turli salbiy illatlarga qarshi kurashish ham yoshlar siyosatining muhim tarkibiy qismi sanaladi. Bu yo'nalishda mahalliy hokimliklar, Ichki ishlar organlari va fuqarolik jamiyati institutlari bilan hamkorlikda profilaktik ishlar olib borilmoqda.

Umuman olganda, O'zbekistonda yoshlar siyosati samarali yo'lga qo'yilgan bo'lib, bu siyosat kelajakda jamiyatimizda yetuk, bilimli va vatanparvar avlodni shakllantirishga zamin yaratmoqda. Mamlakat rahbariyati tomonidan yoshlar manfaatlarini himoya qilish, ularning intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarish, kasb-hunar egallashlariga, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'zlashtirishlariga va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida kamol topishlariga barcha sharoitlar yaratilmoqda.

Bu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida, yoshlarning ijtimoiy hayotdagi faolligi ortib bormoqda. Ular nafaqat ta'lim, balki iqtisodiyot, siyosat, madaniyat va tadbirkorlik sohalarida ham o'z o'rnini topmoqda. Xususan, "Yoshlar daftari", "Yoshlar – kelajagimiz", "Temurbeklar maktabi", "Besh tashabbus olimpiadasi" kabi tashabbuslar yoshlarning turli qatlamlariga manzilli yondashuv asosida yordam berilishini ta'minlamoqda.

Davlat tomonidan yaratilayotgan sharoit va imkoniyatlar, jumladan, imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, bepul kasb-hunar kurslari, grantlar va stipendiyalar, yoshlarni nafaqat moddiy jihatdan qo'llab-quvvatlayapti, balki ularni mustaqil va mas'uliyatli bo'lishga undamoqda. Bu esa o'z navbatida, yoshlarning o'z iqtidorini ro'yobga chiqarishida hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qilmoqda [7].

Shuningdek, yoshlar siyosati faqat rasmiy darajadagi chora-tadbirlar bilan cheklanmay, ularning tashabbuskorligini, ijtimoiy faolligini va fuqarolik mas'uliyatini kuchaytirishga ham

qaratilmoqda. Bu esa jamiyatda barqaror taraqqiyot va ijtimoiy uyg'unlikka erishishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. 2016 yil 14 sentyabrdagi «Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida»gi Qonun /<https://lex.uz/docs/3026246>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev BMTning 72-sessiyasida so'zlagan nutqi // <https://uza.uz/uz/posts/zbekiston-prezidenti-shavkat-mirziyeevbmt-bosh-assambleyasi-20-09-2017>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning O'zbekiston yoshlari forumidagi ma'ruzasi // https://uza.uz/uz/posts/ozbekiston-respublikasi-prezidentishavkat-mirziyoevning-ozbekiston-yoshlari-forumida-sozlagan-nutqi_197662
4. Juraev S.A. Osobennosti formirovaniya gosudarstvennoy molodejnoj politiki Respubliki Uzbekistan v perexodniy period: teoriya i praktika. Ar. diss. dok. politol. n. -T., 1994. -S.17
5. Kenjayeva, P., Karimova, L. M. (2019). XOTIRA-BU Q QISMINING BIR QISMI BO'LGAN ODAMLARNING MA'NAVIYATI. MADANIYATLAR CHORRAHASI, 1 (3).
6. Xajieva Iroda, Babadjanova Umida, Kenjayeva Khurshida, Adambaeva Feruza. The importance of spiritual values in the upbringing of the harmoniously developed person in teaching and learning process. International Journal of Advanced Science and Technology. 29(5). P. 1496-1499
7. Норов Ш.С. Исторический анализ трудоустройства молодежи Узбекистана на примере Зарафшанского оазисаФизическая культура, спорт и молодежная политика в условиях глобальных вызовов. —Екатеринбург, 2023. С.337-341.